

Előfizetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva.)
Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.

Kgyes szám 6 krajczár.

Hirdetmények díja:

hasábon petitsor egyszerű hirdetésnél 12.
kétzeresnél 10. háromszorinál 8 kr.
A nyilttörű petitsor 50 kr.
Helyegjék külön 30 kr.

Hirdetmények elfogadjátanak a ki-
adóhivatalon kívül egyedül **Hansen-**
stein és Vogler hirdetéstestületi
hivatalában Budapest: Dorottya-utca
3. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.
A lap szellemi részét illető minden köz-
lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
Bementetlen levelek csak ismert e-
zekről fogadjatnak el. — Kéziratok nem
adatok vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (**Mér-**
tész József könyvnyomdai irodája)
hova a lap anyagi részét illető közleme-
nyek (előfizetési pénzek, hirdetmények
kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, június 1.

Horn Ede képviselő ur egy törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőházban „a magyar korona adóhátralékainak értékesítéséről”.

Természetes, hogy ezen törvényjavaslat élénk érdeklődést szült, miért is annak megismertetésével és bírálatával, a szövegnek más helyütt egész terjedelmében közlése mellett, késmi nem akarunk.

A törvényjavaslat első és főczélul tüzte ki az adóhátralékok kérdésének már égetővé vált végleges rendezését, mely a pénzügyminiszter multkorai állítása szerint, a folyó adók rendes befizetésének érdekében is, multhatlanul szükséges.

A behajthatatlan hátralékok kitörlése, a behajthatóknak telekkönyvi külön biztosítása e kérdést sikeresen oldja meg, s a hátralék után fizetendő 6 százalékos kamat, valamint annak 15 év alatt félévenkénti törlesztése, az állam és a hátralékos adósok érdekét egyenlően megóvjá, úgy hogy a törvényjavaslatnak ezen része ellen aligha lehet bárkinek is kifogása.

Horn képviselő ur azonban itt meg nem állott, az ügynek egyszerű elintézésével be nem érte, hanem dicséretre méltó buzgósággal keresett módot, hogyan lehetne a főntebbi, magában nagyon is egyszerű operatívval más érdekeknek is eleget tenni, más fontos célokat is elérni.

Három ily czélt tartott a képviselő ur szem előtt: az állam szorult pénzhelyzetén könnyíteni, a hazai hitelviszonyokon pénzügyi intézkedésekkel segíteni, és végre a pénzügyi helyzet fokozottabb forgalma által az uralkodó pangást megszüntetni.

Valóban oly célok, melyek mindegyike a legnagyobb mérvben megérdemli a kiváló figyelmet és gondos tanulmányt, s melyeknek egyszerre egy és ugyanazon operatio által elérése kétségkívül a pénzügyi politika terén kivívható leghalmozottabb diadalok közé sorozható.

Ezen célokat az indítványozó tisztelt képviselő ur oly módon véli elérhetőnek, hogy az általa 40 millióra számított biztosítandó hátralékok egész összege fejében a pénzügyminiszter fölhatalmaztatik 5, 10, 50 és 100 frtos adójegyek kibocsátására, melyek az állam és más nyilvános pénztáraknál teljes értékben elfogadandók, és a befolyó hátralékok arányában évenként s 15 év után teljesen beváltandók és megsemmisítendőek.

Ezen adójegyek fele, azaz 20 millió adatnék a törvényhatóságoknak kölcsön, még pedig a 10 év lefolyásáig.

Tagadhatatlan, hogy ezen combinatio által a főnértett célok gyors, és ha nem is mindenben teljes, de mindenesetre nagy mérvű megoldást nyernének.

Az egész kérdés tehát csak a körül forog, vajjon az ily adójegyek kényszer nélkül elégséges forgalomra találnának-e, s vajjon azoknak kényszer melletti kibocsátása czélszerű és tanácsos-e.

A tisztelt indítványozó urnak, úgy tetszik, az első kérdés fölött nincs aggodalma, mert javaslatában a kényszerről nem szól, mi azonban e tekintetben még is némileg kételkedünk, s nagyon hajlandóak vagyunk a „Pester Lloyd” azon nézetéhez csatlakozni, miszerint kényszer nélkül az ily jegyeknek alig volna elégséges forgalmuk.

A kényszer kimondása, mely az indítványozó javaslatában, amint említők, nem foglaltatik ugyan, mely azonban a főntebbi föltevésből kiindulva, a terv keresztülvitelére elkerülhetlenné válnék, — jelen viszonyaink között alig volna tanácsos, de talán czélra sem vezetne.

A „Pester Lloyd” a szóban forgó törvényjavaslat megbírálásában, arról elismerőleg nyilatkozik, s a főntebbi ellenvetés daczára azt olyan-

nak mondja, mely megérdemli, hogy megvitatás tárgyává tétessék.

Mi is ezen véleményben vagyunk, s főntartván magunknak e tárgyban a bővebb és részletesebb hozzászólást, jelenleg csak azon egy észrevételt kockáztatunk, hogy a kitiizott czélt talán ép oly biztosan lehetne elérni azáltal, ha adójegyek helyett 4 száztólit kamatozó kinestári utalványok bocsátatnának ki, mely alakban egy a forgalmi, mint más, a jegyek kibocsátásának utjában álló oly akadályok, melyekről ma szólni nem kívánunk, talán elháríthatók lennének.

A szóban forgó törvényjavaslat tárgyában még egyre vagyunk kénytelenek reflectálni, s ez a „Hon”-nak azon czikke, melyben e javaslatot olvasóinak nemcsak bemutatja, de azonnal lényeges elvi szempontokból akként módosítja, hogy abból nem az adóhátralékok értékesítése következik, hanem a magyar jegybank föllállítása.

Sok szó férne a „Hon” módosítványainak kivívhatóságához és czélszerűségéhez, de ez nem tartozik mai bírálatunk keretébe, miert is azon megjegyzésre szorítokozunk, hogy a „Hon” Horn képviselő urnak oly szándékokat tulajdonit, melyek őt, úgy hisszük, törvényjavaslata kidolgozásánál nem vezérelhették.

Horn Ede sokkal tanulmányosabb államgazdász és sokkal kitiizőbb pénzügyi politikus, de sokkal őszintébb és függetlenebb képviselő is, mintsem, hogy ha a magyar jegybank alakítását czélozta volna ez alkalommal, arra szorulna azt bepalástolva és beburkolva becsempészni, vagy ezen lefontosabb kérdést csak úgy per tangemtem megoldatni akarni.

Véleményünk szerint, a „Hon” tehát hamis nyomon jár, ha Horn törvényjavaslatában más keres, mint ami abban foglaltatik, s szerintünk hibázik, midőn a közönségnek ahelyett, ami jó és czélszerű a javaslatban, azt mutatja be, ami abban nincs.

Készítsen a „Hon” egy törvényjavaslatot a bankkérdés megoldására, mutassa ki annak kivívhatóságát és életrevalóságát s bizonyára mi leszünk az első, akik lelkesedéssel fogjuk azt védeni.

Jelenleg a magyar korona adóhátralékainak értékesítéséről van szó, maradjunk a kérdésnél, elég fontos arra, hogy behatólag tárgyalassék és tanulmányoztassék.

— A középpárti kör kedden, június 2 án értekezletet tart saját helyiségében. Tárj: a választási törvényjavaslat.

— A középpárti körnek a választási törvény tárgyában kiküldött bizottsága benyújtotta véleményes jelentését, mely a holnapi értekezleten fog tárgyalatni és több, kétségkívül nagyon figyelemre méltó eszmét foglal magában. A kör megállapodásának szövegét legközelebb közölni fogjuk.

— A vasuti és pénzügyi egy. bizottságok ma este tartották utolsó nyilvános üléseket. A legelső sorban Kerkapoly és Tisza Lajos volt minisztereket hallgatták meg, kik igazolni iparkodtak (tant bien que mal) a keleti vasut irányabani eljárásukat.

Ribáry Sándor, Rendes, Weninger és Hideghéty a hozzájuk intézett ama kérdésre, mi alapon mondhatta az engedélyezési tárgyalásokról fölvevő jegyzőkönyv Waringet jó hiteli és minden biztosítékot nyújtó czégnak, azt felelik, hogy az ajánlatok fölbontására kiküldött bizottság elnöke Hollán Ernő jellemezte így a czéget a bizottságban.

Ezután fölolvastatták a keleti vasut társ. igazgatóságának 2-ik nyilatkozata, továbbá Thommen Achillesnek nagy terjedelmű és kiváló érdekű beadványa. Ez utóbbira még visszatérünk.

Az anglo-osztrák bank kivételével a meghívottak mind meghallgattatván, az ügy a 7-es albizottságnak tétetik át véleményadás végett.

— A képviselőház munkaprogramját illetőleg újabb tervről értesült a „P. N.”. Azt hallja, hogy a választási törvény befejezése után a képviselőház a jelen-

ülésszak alatt még csak a ház szabályainak módosításáról szóló bizottsági jelentést venné tanácskozás alá, még pedig olyképen, hogy míg a főrendiház a választási törvényt tárgyalná a képviselőházban a házszabályok vétetének föl.

— A képv. ház a választási törvényjavaslatra vonatkozólag azt határozta, hogy azt pénteken tárgyalják az osztályok.

— A dalmát hovatarozás kérdésében az utolsó napok seregesen hozzák a demontiket. A magyar s a horvát sajtó már nem elégséges e demontihalmaznak, s Klaics, dalmát képviselő, ki állítólag mint a dalmát kérdés egyik főbolygatója szerepelt, a zárai „Nazione”-ban nyilatkozik, hogy zágrábi utazása csak a dalmát vasut-hálózat ügyével volt kapcsolatban. Csak az a különös, hogy ez utazás politikai fontosságáról szárnyaló hír ép a „Narodne Noviny”-ból ered, mely pedig az illetőkkel elég direct összeköttetésben lehet.

— Az erdélyi róm. kath. státusgyűlést — mint Kolozsvárról írják — Fogarassy Mihály f. évi június hó 28-ra Gy.-Fehérvárra hívja össze. A státusgyűlés ügyében a püspök ur közelebről tartott előtanácskozást Kolozsvárról az igazgató-tanácsal.

— A politikai körököt a felvidéki panszláv gymnásiumok dolga foglalkoztatja. Ugy hallja a „Reform”, hogy a kormány nem hagyja a dolgot annyiban, hanem végére fog járni. A „P. N.” tegnap száma egy czikkben azt kívánja, hogy a kérdés az országgyűlés elé vitessék, hol konstatalható lesz, mily kevés eszköze van a kormánynak a törvények értelmében, hogy e ritka botránytól megszabadítsa az országot.

— A 153 millió kölcsön második felének realizálásáról azt írja „Ung. Actioner”, hogy Weninger-től külföldről azon tudósítás érkezett ide, hogy Hansemann nem hajlandó a kölcsön említett része érdekében Londonba menni. A kölcsön második felének átvétele az eddigi 76 és fél millióra vállalkozott consortium részéről — ugy-mong a nevezett lap — e szerint legalább is kétséges. A „P. N.” értesülése szerint, a dolog a legutóbbi időben másképen alakult.

— A románai vasuti csatlakozás ügyéről fölemlítjük, hogy az „Ung. Act.” értesülése szerint, a románai kormány komoly méltánnyal fogadta a magyar kormány ultimatumát. A románai kormány ugyanis a fejedelem elnöklété alatt külön miniszteri tanácsot tartott, a tanácskozás eredményéről azonban nem érkezett még jelentés. (Lásd táviratainkat.)

A bosniai vasutak csatlakozása tárgyában ugyan-ezen lapnak serajewoi tudósítása szerint a csatlakozás mégis Samacznál fog történni, s nem Bródnál, amely utóbbi mellett magyarelleses részről hevesen küzdenek. Előrelátható volt, hogy a magyar kormány — ugymond az „Ung. Act.” — teljes erélyvel fog eljárni oly csatlakozási pont ellen, mely az országnak vitális érdekeit sértené.

— A románai vasuti csatlakozásokra nézve a „P. Lloyd” értesülése szerint létrejött az egység, mely-szerint mindakét kapcsolat (mind az orsovai, mind a tömői) egyidejűleg négy év alatt létesítendő; a tarifák tekintetében azonban a román kormány kezei szabadon hagyatnak teljesen.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése június 1-én.

Elnök: Perczel Béla az ülést megnyitván, bemutatja az elintézetlen interpellációk, indítványok stb. jegyzékét és több törvényhatóság kérvényeit.

Szontágh Pál képviselő végleg igazoltatik Szeniczey Ödön és Bobory Károly kérvényeket nyujtanak be.

Nagy György interpellációt intéz a kormányhoz, melyet indokolás nélkül egyszerűen fölolvás:

Alkotmányunkat a haladó korszakban átalakítani, önfontartási kötelességünk. A közép-kori jellegű főrendiház ellentétben áll képviselati alkotmányunkkal, ezen kiváltságos főrendiház átalakításának szükségét már az 1869. évi országgyűlést megnyitó legmagasabb trónbeszéd is hangsúlyozta; a jelen országgyűlés megnyitásakor ő felsége legmagasabb trónbeszédében, a főrendiház reformját ismét ezen országgyűlés teendői közé tüzte ki. Mindazon által a kormány még eddig semmit sem tett a főrendiház reformjára vonatkozólag, és e tekintetben nézeteit, nem is ismerhetjük. Az előadottak nyomán azt kérem az igen t. kormánytól:

Minő nézetben van a főrendiház reformjára nézve? Halaszthatóknak, vagy szükségesnek tartja-e ezen kérdés megoldását? Továbbá:

Thommen Achilles

Szándékozik-e a legmagasabb trónbeszéd ígérteit beváltani, és a főrendiház reformjáról a képviselőház elé minél előbb törvényjavaslatot terjeszteni.

Horváth Lajos betereszti az incompatibilitási bizottság jelentését.

Hammersperg Jenő benyújtja a nők nagykorúságára vonatkozó javaslatát a központi bizottságnak.

Trefort Ágoston közoktatási miniszter benyújtja az izraelita-alapra vonatkozó jelentését.

Bartal György kereskedelmi miniszter 129,000 frt póthitelét kér, a méter rendszer központi költségeire.

Következik a napirend az ügyvédi rendtartásra vonatkozó tvjavaslat részletes tárgyalása.

A 111 és 112; ez utóbbinál felszólal **Csiky Sándor** tágas értelmének tartja e §-t, mert ennek értelme szerint bármikor, bármelyik ügyvédet könnyű fegyelmi vizsgálat alá vonni. Indítványozza, hogy csak azokra álljon ez, kik jogérvényes ítélet alapján marasztaltak el.

Schmausz Ede előadja az indítványt éppen ellenkező szelleműnek tartja a törvény intencióival.

A többség a szöveget fogadja el.

A 113. változatlanul fogadtatik el; a 114-hez felszólal.

Várady Gábor kívánván, hogy a jogügyi bizottság azon módosításával tólassék az meg, mely így szól: „A jelen törvény életbe lépésétől kezdve a jogi tanfolyamot már megkezdett ifjak pedig csak úgy bocsáthatók az ügyvédi vizsgára, ha a jogtudás elnyerését s két évi joggyakorlat betöltését kimutatják.

Ő csak addig kíván menni a szigorban a mennyire ezt az állam igazságszolgáltatási érdekei követelik; ezért elfogadta a tudóságot, el a két évi gyakorlatot is: de ez a határ, melyen túl menni nem akar. Nem tartja méltányosnak a visszaható alkalmazást, mely fölött az illetők nem képesek rendelkezni.

Máday Sándor nem pártolja Várady javaslatát, mert azt igen engedékenynek találja. A méltányosságot itt nem lehet végtelenségig vinni. Ugyis tulságos a joghallgatók száma; pedig ez indítvány szerint csak 4 év múlva hozná érvénybe a törvényt. Ő tagadja, hogy e törvény visszaható erővel bírna. Ő a halogatásnak nem barátja. Azért a szöveget pártolja.

Lazár Ádám mind a jogtudóságnak, mind a több évről alkalmazását méltánytalannak találja. Azért azt a módosítást ajánlja, hogy a már megkezdett gyakorlati idő tartama betétessék és a most tanuló jogászok minősítésére a két évi gyakorlat legyen elég.

Kautz Gyula: Egyik javaslatához sem járulhat, Váradyt tulságosan engedékenynek, Mádayt tulridegnek találja. Ő a 4 éves jogi tanfolyam negyedik évében ez idén levőket menti föl az új qualificatiótól. Ezeket e pár hét különbséget nem látja méltányosnak az előnyből kizárni. Igaztalan lenne, hogy a 2 évi jogakadémiák tanulója fölvetetné a gyakorlók sorába, míg a 3-4 éves tanfolyamok 3-ad, 4 ed éves növendékei nem, mi teljesen méltánytalan.

Vécsey Tamás polemizál Máday Sándorral, s őt nevezi czepfosnak, ki miután ő maga ügyvéd, most már köffállal akarja körül venni ez osztályt másokkal szemben. Kautz véleményét pártolja ugyan, de azt nem tartja kielégítőnek, mert a jogászok nem tehetnek arról, hogy a jogakadémiák nem rendezettek; a rosszak bé nem zártak. Ő a bajt a vizsgák szigorúságában keresi, s a mostani ügyvédek azok, kikről a kedvezőtlen képet vetik. Elég enyhe a fölfogás az ügyvédek irányában: míg ellenben a mostani jogász ifjak irányában koncentráljuk összes szigorunkat. Ő melegen pártolja és ajánlja Várady G. javaslatát. (Helyeslés.)

Hoffmann Pál. Szerinte visszaható erővel itt nincs szó ugyan, tehát az indokot nem fogadja el, de elfogadja Máday és Kautz érvelése dacára, Várady Gábor javaslatát. Már Kautz is megteszi a különbséget a gyakorlati és elméleti téren levők között; csak hogy a határon túl nem ment addig, mint Várady. Ő csak kettőben lát consequen-

tiát: vagy túl nem menni a gyakorlat határára, vagy akkor Várady indítványát fogadni el. Mádayval polemizál s ennek érveit támadja meg; ugyisint a Kautz érveit is. Ő méltányossági okból pártolja Váradyt.

Simonyi Ernő rekriminációba bocsátkozik az egész törvényjavaslata nézve, ami az utolsó cikkknél törtévé, némi csudálkozást kelt a képviselőházban, különben azon merész állítást kockáztatja, hogy Angliában ügyvéd lehet mindenki vizsgák nélkül is, legföljebb hogy egy pár hivatalos ebédet kell megennie.

Pauler miniszter a központi bizottság szövegezésével szemben nyilatkozik, különben Kautz kívánságát segítő a 115-ik cikkknél javasolni fogja, hogy a törvény csak nov. 1-én lépjen életbe.

Paczolay János a miniszter nézeteit osztja, erősen polemizál Vécsey Tamás ellen, többek között a laza vizsgákért éppen a tanárokat teszi felelőssé — Kautz Gyula nézeteit nem fogadhatja el, pártolja a központi bizottság javaslatát.

Kautz Gyula vissza akarja vonni indítványát, ha a miniszter javaslata elfogadtatik. (Fölkiáltások: nem ezen cikkhez tartozik.)

Pulszky Ágost beszélni akart, de mivel a miniszter módosítványa nem került szavazás alá, elállt.

Szavazásnál Várady indítványa lett 92 szavazattal 85 ellenében elfogadva.

A joghallgatók által megelt karzatokon élénk mozgás sőt természetnyilvánításnak kísérletei is mutatkoztak.

Holnap 10 órákor ülés, napirenden a bírói gyakorlati vizsga és a hamis bukásról szóló tvjavaslat.

A választási törvény pénteken kerül az osztályok elé.

Törvényjavaslat

a magyar állam hátralékos követeléseinek értékesítéséről.

(Beadta a képviselőház május 30-diki ülésén Horn Ede saját es elvtársai nevében.)

1. §. Az államnak adó- s bértartozások, ugy szintén az inségi kölesönből eredő hátralékos követeléseit az illető adósok folyó adó- s másnemű tartozásaiktól külön választatnak, külön könyveztetnek s behajtatnak, ha csak nem mint behajthatlanok töröltetnek, egészben vagy részben.

2. §. A hátralék után, mely mint behajtható tartott fenn, az adós fizeti a törvényszabta késedelmi kamatot (6 százalék): a tőke pedig harmincz félévi járadékban törlesztetik.

3. §. A törlesztési hányad a hátralék összeg két százalékában állapittatik meg; kamat s törlesztés fejében fizetendő tehát öt százalék minden hat hónapban, vagyis tíz százalék évenként.

4. §. Az első szakasz értelmében megállapított s lehetőleg teleklényileg betáblázott követelések alapján s ezeknek erejéig a kormány adójegeket bocsát ki. Az adójegek 5, 10, 50 s 100 o. é. frta szólnak s minden állami s törvényhatósági pénztárnál teljes névértékük szerint elfogadandók.

5. §. Az adójegekből husz millió o. é. forint erejéig, kölcsönadás végett, törvényhatóságok s megbízható pénzintézetek rendelkezésére bocsáttatik saját kezességük mellett. Ezen előlegek után öt százaléknál évi kamattal fizetendő az illető törvényhatóságok s pénzintézetek által, s pedig félévi részletekben. A hitelmevetel módozatai s föltételei a kormány által kidolgozandó s e törvény életbe lépése előtt jóváhagyás végett a törvényhozás elé terjesztendő általános szabályzatban állapittatnak meg.

6. §. Az előlegek (§. 5.) legfőleg 15 évre adhatóknak meg. A kormány az időközben részlet vagy teljes visszafizetések útján a jelzett 20 millió o. é. frta befolyó összegeket újra kiadhatja, de csak a 15 évi időtartamból még hátralévő részére.

bákkal telt plagiunánál, mely „első császárságnak“ legendája és mythológiája szolgált ugyanis mindenben a másodiknak föltételül és alapjául.

Eszerint a hű franciákkal, azáltal hogy bilincseiket a glóirenak füstarányával vonták be s ezen mivelet időről-időre ismételték, el bírták felejtetni, miszerint rabszolgákká lettek.

Igy tévé azt már az első Napoleon, s így foglalá azt ezen utánzott nagy ember is. Csakhogy az utóbbiak sokkal elővigyázatosabban és körülmenyesebben kellett működnie, mert ezen állítólagos unokaöccsének ama katonai lángész, melylyel a bácsi az ő diesszükségtelének brutális villanatait kielégíteni tudta, teljeséggel hiányzott.

A glóire-szédelgéseknek sikerteljes végrehajtása érdekében tehát mindenekelőtt társak után kellett néznie. Ilyen gyanút kinalkozott először is Anglia s a nyugati hatalmaknak első társulata a krími háboru képében színre is hozottat.

Ha azonban ezen hadjáratnak genesisét, folyamát és végét elfogulatlan szemmel kísérjük, igen könnyen jutunk azon meggyőződéshez, hogy abban III. Napoleon csak Angliának szekerét vonta. Midőn ezt végre észrevette, az által igyekezett magát megbosszulni s az ő részéről az angol olygarehiát lóvá tenni, hogy minden erővel egy időelőtti és eredménytelen békefrigyét erőszakolt. Angliának igen reális indokai voltak: a török birodalmat fontartani, s az ő levantínikus kereskedelmi-uralmát az orosz vamsorompókkal elzárás ellen megvédeni. Mindazonáltal az is jól tudá Anglia, hogy egyedül az orosz nyomatul ellenében nem képes helyt állani, s azért arra igyekezett: hogy Franciaországot közös actiora határozza. Az angol olygarehiák a Russófióbiának törvényesülőpével itegettek s arra a glóirenak lép-vesszőjét oly ügyesen tudták reállszteni hogy a császári-sas egész hűvel reállszott. A krími háboru következményeiben Oroszhozra nézve valóságos jótéményre lett, Anglia megővta az ő fényezetett uralmát, s Franciaország kényuralmi rablánczai megnyerték a kellő aranyzomán-czot, mi csupán: vagy százezernyi harcossnak életébe s

7. §. A hátralékosok által fizetendő járadék, ugy szintén a két megelőző szakaszban említett előlegek után bejövő kamat első sorban az adójegek beváltására fordittatik s pedig olyképen, hogy évenként az összkibocsátás 15-öd része kerül beváltás s megemmités alá; mindenesetre beváltandó a 15-ik év folyamában az egész adójege-maradék s megemmitendő.

8. Egy 15 tagu, a közgyűlés által saját kebelében minden ülészak kezdetén megválasztott bizottság örkődik az egész adójegei ügy szabatos keresztülvitele, s főkép a törvényes s rendszabályzati (5. §.) határozmányok szigoru megtartása fölött; a bizottság az ügy állásáról évenként jelentést tesz a törvényhozásnak.

9. §. A törvény végrehajtásával a pénzügyi s kereskedelmi miniszter bizatnak meg.

Törvényjavaslat a nők teljeskorúságáról

1. §. Hajadonok 24. életévök betöltével teljeskoruakká válnak, és minden, a teljeskorúsággal járó jogok élvezetében lépnek.

2. §. Minden nő teljeskoruavá lesz férjhezmenetelével, tekintet nélkül életéveire.

3. §. E jogot a nő akkor is megtartja, ha az 1. §-ban meghatározott életkor betölte előtt özvegyeségre jut, férjétől bírólilag elválasztatik, vagy házassága föloldatik.

4. §. E törvény végrehajtásával az igazságügyminiszter bizatnak meg.

Budapest, 1874. május 18-án.

Dr. Pauler Tivadar, s. k.

Különfélék.

Budapest, június 1.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Fekete Gyula eperjesi jogtanárt az ottani bírói államvizsgálati bizottság tagjává, a pénzügyminiszter Sot Peter pénzügyi biztost, királyi várn- és adóbírói felügyelővé nevezte ki.

Uj postahivatal. Folyó évi júniushó 1-én nógrádmegyei Vilke helyiségben postahivatal fog életbelépni, mely levél- és kocsi postai szolgálattal foglalkozand, és összeköttetésben lesz a Losonez és Vác köz közeledő kario!-postajáratokkal. E postahivatal kézbesítési körét következő helységek és puszták képezik: Alsó-Stregova, Demeeser, Gergye-Mihály, Jelszék, Kalonda, N.-Dályó, Kis-Dályó, Kisfalud, Litke, Mesin, Panyit, Rap, Ráros, Tarnov, Torinez és Vilke, Kis-Libetke.

Az állat- és növény honosító társulat szombati választmányi ülésében az igazgató bejelentette ő fölsége udvarmesterének azon tudósítását, hogy a schönbrunni állatkertből a legközelebbi napokban több érdekes példány fog megérkezni. Ezekkel és az igazgatóság által külföldről újabban megrendelt példányokkal, ismét szépen fog szaporodni a ritkább állatok száma; s már a napokban meg fog érkezni egy nálunk ez ideig nem látott, sőt a külföldi kertekben is elvétve látható állat, t. i. egy lajlár.

A városigeti ártezi kut most már 218 öl 8 hüvelyknyre van furva; a fölözött iszap 44 1/2 meleg, tehát tizedfél fokkal melegebb, mint a margitszigeti ártezi kut vize. A furási munkálatokat, melyek három hónap óta szakadatlanul folynak, most újból felbe kellett szakítani, mert új csórákat vált szükségessé, ami 7500 frtba kerülne. Ezen legújabb csórák 8" 4" szélességben tervezetnek és remélik, hogy ez lesz az utolsó és ennek lerakása után a kut készen lesz.

Tanári jubileum. Az orsz. középtanodai tanáregylet választmánya június 3-án esti 7 órákor a Hungaria szállodában N. e. y. Ferencz egyleti elnök ur 40 éves tanítói jubileuma alkalmából közvacsorát rendez, melyre az egyleti tagok s a helybeli középtanodai tanárok meghívottak. Egy teríték ára bor nélkül 1 frt 50 kr. A meghívottak június 2-án délig a helybeli középtanodák igaz-

egy milliárdnyi pénzüsszegnek csekélyisége került. A párisi békealkudozások közepette Signor Cavour fogta porázra Napoleont, melyen az olasz hazafi ama ex-carbonarót négy éven át vezette. — Különbön a krími harc-történet egy igazi „röpülő hollandus“-hoz méltó bohózat-tal: a felséges „sastoll-tréfal“ végeztetett be. A Tuileriek föltelének tanácsában ugyanis elhatározottat, miszerint a béke-tanácskozománynak zár-jegyzőkönyve sastollal lesz aláírandó. A követek kamarása: Feuillet de Conches ur ennélfogva a „Jardin de plantes be“ távozott, s ott a szegény czimer-baromfinak (mely talán éppen az 1810. évi boulognei sasnak volt utódja) egy tollát kitép-ven, azt diadalmasan hozta a tanácskozási terembe, oly bizonylat kíséretében: „Ezennel igazolom, hogy ezen tollat sajátkezűleg (moi-méme) a császári sasnak egyik szárnyából téptem ki (arrache).

Ha a krími hadjáratra vonatkozó angol fondorlatnak sikerére habár másodrangu, de mégis hathatós indokul szolgált ama körülmény, hogy Miklós czár büszkeségében a 2-ik deczemberi államcsíny jegyzékére 1852. január 22-kén adott válaszában nem nevezte egy szóval sem a „pünkösdi királyt“: mon bon frére-nek, ép ugy: az olasz ügy javára való francia császári közbenjárásnak megnyerésében Cavournak működését kétségkívül tetemesen előmozdította azon Ausztria eleni hagyományos gyűlölet, mely a napoleoni legendának egy nélkülözhetlen alkatrészt képezte!

Azokban mindezen gyűlöleten és genialison fölül határozott egy 3-ik érv: ugyanis az olasz „Carbonarik“ gyilkai és golyóitól való félelem, kiknek azon esküjét, miszerint Olaszhoz minden áron és minden kitelhető módon az idegen uralomtól megmentendik, III. Napoleon is annak idejében letette. Ő nemcsak sejtette, sőt biztosan tudá, hogy ezen eskürel megfélekedezni sokkal veszélyesebb, mint az 1848. deczember 20-án a nemzet-gyűlés és Franciaohon színe előtt tett fogadalmat megtörni s azt egy vértől füstölő esküszegessé változtatni. Az 1859. újévkor Ausztriának mondott üdvözet nem volt egyéb, az Orsini-bombák dördülésének viszhangjánál.

(Folytatása következik.)

A „KÖZÉPPART“ TÁRCZÁJA.

Egy kalandor uralma.

(Jelenkori tanulmány.)

Közlő: **Petényi Otto.**

(Folytatás.)

Különbön ezen politikának bölcsessége nem szorított arra, hogy erős és jámbor legyen, azaz: hogy a katonai és papi janicsárságot minden kitelhető módon kegyelje és kényeztesse, hanem voltak különféle „nagy eszméi“ is, miket az ő módja szerint megvalósítani törekedett.

Ezen „nagy eszmék“ egyike abban állott, hogy Franciaországot a „vörös kísértet“ által félelemben és alázatban s egyuttal egész Európát a Napoleoni császári „prestige“ állandó elismerésében azáltal fogva tartásák, miszerint diplomatiai korlátoltsággal és filisteri féltékenységgel világszerre folyvást elhitették, mintha a „repülő hollandus“ az ő császári köpenyének fodraiban viselné a forradalomnak minden ördögeit, miket kénye-kedve szerint fogva tartani vagy a világra rohantatni képes.

Ezen módszer huzamos időn át czéljának megfelelt, mindazonáltal Franciaországra és Európára nézve a legszerencsétlenebb eredménnyel volt. Hisz az már kezdetől fogva emészto tüzzel való vakmerő vétkek játék volt.

Azon földalatti viszonyok segítségével, miket összeküvő természetéhez híven, a föntemlített kétszínű játékok czéljából a bonapartismus; a socialisticus ábrándozókkal, a communistikus felekezetekkel és az ugynevezett „Internationale“-al világosan föntartott, ugyanő a „vörös kísértet“ egy hus és vérből álló valóságga hízta föl, s nemcsak közvetve, hanem közvetlenül is, az 1871. évi tavasznak szörnyűséges commune gazdaságát ő vétkezte!

A deczemberismusnak „külpolitikája“ nem volt egyéb: az „első császárság“ politikájának nyomdahi-

gatóságainál s Aigner Lajos váci utcai könyvkereskedésében jegyezethetik magukat elő. Berecz Antal alelnök.

Polgári házasság. A napokban történt ugyanis Zemplénmegyében Ondon, hogy egy sz. mihályi földműves egy ottani földműves leányával nősülni akarván, a pap azon okból nem akarta őket megáldani, mert az illető még katonaköteles volt. Az ifjú azonban, mint a kassai „Haladás” írja, tul tette magát e ceremónián és a községbeli bíró és jegyző előtt „contractus” szerint házasságra lépett.

Egy nagybecsű tudományos munka fordítása jelent meg a természettudományi társulat kiadásában. E munka címe: „A hó, mint a mozgás egyik neme”, írta John Tyndall; fordította Jezsovicz Károly, az eredeti negyedik kiadásával összehasonlította, előszóval és függelékkel ellátta Szily Kálmán. E munka 590 negyedikes lapra terjed, s 109 lametszettel van ellátva. A természettudományi társulat tagjai mult és ezen évi könyvilletményök fejében kapják.

Római téglák érkeztek a „Délmagyarországi történelmi és régészeti társulatnak” Orsováról. Mindhárom darab Szőrénytoronyból való, hol a vasúti töltések készítése alkalmával jutottak felszínre két-három látnyi földalatti mélységből. Kettő közülök római sírnak részét képezte és pedig a 112 négyzetű decziméter nagyságú sírnak alapját, az 5-6 négyzetű decziméternyi annak födelét. — Hét síra akadtak ottan porladozó csontmaradványokkal. A harmadik példány alakja elűt a főbükkelétől nagysága 20-28 négyzetű decziméternyi, közepén szélességében arányosan domboru, s hosszában szélein pereme van.

Áradások. Aradmegyében Zaránd és Székudvarnánál a Fehér-Körös, a vári uradalmi erdő mellett Mályvádán a Feket-Körös kiszakadt és elborította az egész gyulai oláhrétet és sítai földeket; — az e földek hosszában elvonuló „Bánom védpart” csak folytonos munkásság által volt a kiszakadástól föltartható, és ezáltal százazrek értéke megmenthető; e védőlésen az illető tulajdonosok már május 25-ke óta százával dolgoznak sövényekkel, karókkal erősítve a partot; a május hó 27. és 28-ki nagy szelek kétségessé tették ugyan amegmentést, de az erőlyel párosult munkásság daczolt az elemmel, és teljes remény van arra, hogy a szellér földek meg lesznek mentve, mert 27-ke óta a hegyekben, hol a Körösök erednek, eső nem lévén, áradástól nem tarthatni. — Doboz a maksiári kiszakadás által újra és nagyobb mérvben volt fenyegetve, ott a fél község van vízen és eddig mintegy 160 ház omlott össze. — A lakosság részére Csaba, Gyula és Orosházáról élelmi szerek szállítatnak még folyton, mert az inség fenyegető alakot kezdett venni. — Békés városa szintén folyton fenyegetve van, földel nagy része víz alatt áll. — Gyoma és Déva-Ványúg sük tenger látható, a Körösök partjai meg vannak rongálva. A vizállás, bár folyton magas, de apadásban van. A Tisza áradása komolyan foglalkoztatja a vízvédelmi bizottságot. Már két ízben tartott ülést s a legszükségesebb teendők felől intézkedett. Javítják a töltéseket, kellő munkaerő lett kirendelve, nagy számban fogadtattak föl kubikosok.

Balesetek. Tegnap délután az országúton, a hatvani-utca sarkánál egy bércocies állomásán pisztolyával játszott, mely véletlenül elsülvén, a töltés a vigyázatlan ember karját szelvezta. Azonnal kórházba szállították. — Ismerős körorökben egy részvétet ébreszt a baleset, mely a vallásos könyvek terjesztése körül buzgólkodó S. fővárosi könyvkereskedőt érte. Epen falun járt, mikor a szekeren egyszerre tébolyrohamok lepték meg, s parancsolni kezdte a kocsisnak, hogy Róma felé hajtson, aztán pedig öltönyét dobálta el. Most már orvosi főügyelet alatt van. Reménylik azonban, hogy az általános becstől férfi baja gyógyítható. Mindig Rómába akar menni, hová fölsőbb hatalmak hívják.

Nemzeti színház. Kedd, június 2. „Brankovics, Szerbia despotája.” Opera 4 föl.

Budai szinkör. Kedd, június 2. „Kis apáca.” „Tulipatan szigete.” Operette 3 föl.

A magyar tudományos akadémia.

— Junius 1. —

Az ünnepélyes közülés, melylyel az akadémia ez évi nagygyűlését befejezte, tegnap délelőtt ment végbe az akadémia nagy disztermében.

Az ünnepélyt röviddel 10 óra után. Lónyay Menyhért elnök a következő beszéddel nyitá meg:

Midőn a magyar tudományos akadémia alapszabályait újjalakítá és három osztályát önállóbb működési körrel ruházta föl, ugyanakkor az akadémiai- és osztályelnököket három évtől 3 évre választani rendelte. Ezáltal minden három év oly időközöt képez, melynél ezülszerűnek tartom az ünnepélyes ülés alkalmával megemlékezni az akadémianak ezen időszakba eső nevezetesebb mozanatairól s megemlékezni azon föladatokat is, melyek a legközelebbi időkben az akadémia előtt állanak.

Mielőtt ezt tenném, a magam és elnöktársam nevében hálás köszönettel említem meg azt, hogy a nagygyűlés választása által újból mirenk esett az akadémia bizalma, s így ismét megmészteltetünk azon állással, mely tudományokkal foglalkozó hazafira nézve hazánkban a legfőbb, s melyet elérhetni bárkiéletének legnagyobb kitüntetései közé sorolandja.

Visszatekintve a legközelebbi mult három évre, elmondhatom, hogy nem létezik hazai intézet, mely iránt nagyobb érdekeltséggel, sőt kegyelettel viseltetnek a nemzet, mint az akadémia iránt. Voltak nemrég mult évek, midőn szünetelt a közélet, s ennél fogva az akadémia működése az általános figyelem tárgyát képezte. — De most is főnáll az akadémia iránti részvét és érdeklődés, midőn a tudomány és irodalom magyar nyelven művelése és terjesztésének esőndes munkája jutott az akadémia alapjának gyarapítására egyes adományok s végrendeleti intézkedések ne tétetnének. Így az utolsó három év alatt több mint hatvan adomány és végrendeleti

bagyomány 130,000 forintra megy, melynek több mint fele tettleg befolyt. Szabad legyen ezen buzgó hazafiak közül Bésán János 40,000, Flór Gyula 20,000, doctor Kajdácsy István 20,000, doctor Edl Kálmán 16,000 forintnyi alapítványát megemlíteni, mint áldozatkész hazafiakat, kik, midőn szerzeményük egy részét az akadémianak hagyták, haláluk után részesei lettek mindazon eredménynek, melyet az akadémia a nemzeti nyelv s tudomány érdekében tett s így megörökítik nevüket évkönyveinkben, hol Széchenyi Istvántól kezdve hosszú sora áll áldozatkész hazafiaknak, kiknek nagylelkű adományaik gondos kezelés mellett remélem századról-századra fognak gyümölcsözni a hazának.

Minek köszönheti ezen folytonos részvétet és érdeklődést az akadémia?

Nemcsak annak, hogy keletkezése első idejében a magyar nyelv művelését tűzvéni ki ezéljálul, azt a mostani tökélyre emelte; nemcsak annak, hogy azon években, midőn az alkotmányosság szünetelt nemzetiségünk a hatalom ellenkező irányzatai közt védtelen állott, — kitarásra inté a jobb jövőben hívóket — reményre buzdítá a már-már kételkedőket, hanem köszönheti annak is, hogy a tudomány terjesztése által gyarapítani törekszik azon hatalmat, melyet a tudomány nyújt.

Kettőztetett munkásságot, kitarást és időt igénylő nagy föladat, midőn más előhaladt nemzetek által elért színvonalra emelkedni törekszünk.

Hogy nem volt meddő e tekintetben az utóbbi három év, szabad legyen föbb vonalakban megemlékeznem azon munkásságról, melyet akadémiank három osztálya kifejtett, s ezáltal kimutatni, hogy az akadémia kiérdemelti igyekezett azon részvétet, melylyel a nemzet mindenkor környezte.

Az I-ső (nyelv- és széptudományi) osztály a közlebbi három év alatt igen élénk munkásságot fejtett ki, — részint régibb tudományos vállalatokat fejezett be, részint újakat indított meg. Bevégezte a „magyar nyelv szótárát” hat nagy kötetben. E nagy, nemzetiségi és irodalmi tekintetben kétszeres fontosságú munka eszménye ugyszólvá aztakadémiaival együtt született, s 1830 óta az akadémia és a nemzet legfőbb óhajatai közé tartozott. Hosszas előkészület után 1845-ben Czuczor Gergely és Fogarasi János r. tagok bizattak meg szerkesztésével. A közhéjtő forradalom, egyik szerkesztő fogsága s az akadémia és nemzetre nézve egyaránt sanyaru idők sokáig akadályozták létrejöttét, míg végre 1859-ben első kidolgozásban készen volt sajtó alá, azonban a nyomtatás alatt is tetemes átdolgozaton ment át, s a lézagok pótlására, a hibák javítására fölhasználtatott minden, amit a fejltő nyelv tudomány s a régi és a népnyelv körében történt újabb történet nyomonzások nyújthattak. 1866-ban az egyik szerkesztő: Czuczor Gergely meghalván, a munka egész sulya társára: Fogarasira nehezedett, ki azt lankadatlán szorgalommal és ifjú lelkesedéssel ez évben bevégezte. Nemzeti nagy munka ez, melyre méltán büszkék lehetünk. A francia akadémia, egyesítve a tudományok akadémiajával, nyugalmas napokban, számos bizottság közreműködésével, gazdag segédforrásokkal rendelkezve, 36 év alatt végeztet be hasonló becstű munkát. Az akadémia ez évi nagygyűlésében egyhangulag hálát szavazott a szerkesztőnek, s egy, a nagy szótár befejezésének emléket örökítő-érem készítését s Fogarasinak leendő átnyújtását rendelte el. — Legyen nekem szabad az ünnepélyes órában ismételnem a hálát, s nemcsak mint az akadémia, hanem egyáltalán mint a nemzet koszoruját tennem azt a halott sírjára és nyujtanom az élőknek.

Az osztály újabb tudományos vállalatai szintén nem csekély fontosságúak. Nemcsak irodalmunkban, de a közlebbi időkben idegen és hibás szólások jöttek dívatba, melyek veszélyeztetik nyelvünk tisztaságát és eredetiségét. Az osztály nemcsak pályakérdésekkel lépett ez áramlat ellen — két jeles pályaművet jutalmazva, hanem a nyelv tudományi közlemények mellé e ezéha egy külön havi folyóiratot indított meg. Szarvas Gáborról szerkesztve, a „Nyelvtör”, amely folyvást e kérdéseket fejtegetse s mintegy repertoriuma legyen a népnyelvi adalékoknak. A magyar helyesírás szabályainak revisiója is bevégeztetett bizottságilag, s nem sokára az osztályban is tárgyalatni fog. Utaztatások által igyekezett az osztály növelni a tájzólások pontosabb ismeretét; bizottságok rándultak ki a göcsei, ormánysági és esángó tájzólások tanulmányozására s gazdag eredménynyel tértek vissza. A régi nyelvemlékek ügye is új lendületet vett. A már kiadott nyelvemlékek oleső kiadásban jelentek meg, s újak adattak ki. A Corpus Poetarum kiadása is elhatározottat, szerkesztés alatt van, s egy pár év alatt a magyar költészet régibb emlékei egész Zrínyiig teljesen összegyűjtve nyujtatnak át a közönségnek. A magyar történelmi szótár kiadására is megtették az előkészületeket, sőt mára szerkesztés is folyamatba indult. E szótár ugy szólvá ki fogja egészíteni a magyar nyelv szótárát s a régi magyar nyelv kincsei mintegy visszaadtnak a nemzetnek. De nemcsak a szoros értelemben vett magyar nyelv tudomány körében munkálkodott az osztály, hanem a rokon nyelvekre is kiterjed figyelme. Kisebb értekezéseken kívül két nagy munkát adott ki, a melyek külföldön is figyelmet keltettek. Egyik a „konjai vogul nyelv” Hunfalvy Páltól, a másik: „magyar ugorösszehasonlító szótár” Budenz Józseftől. E mellett ugy szólvá egy mongol nyelvész nevelt magának az osztály Bálinti Gáborban, a ki részint az akadémia, részint Fogarasi János költségén a mongolok közé küldetett; s ki nem rég érkezvén haza, igen becses nyelvmagyat hozván magával, s kinek mód nyujtatott arra nézve, hogy azt az akadémia számára földolgozassa.

Ezen rövid vázlatból tagadhatlanul fölismerhető, hogy a magyar akadémia azon főcélának, mely számára alapításakor az alapítók által első sorban tűzetett ki, tudnillik: a magyar nyelv művelésének, az utóbbi 3 év alatt is nevezetes eredménnyel igyekezett megfelelni.

A II. dik (bölcseleti-társadalmi és történelmi tudományok) osztálya szintén nem maradt hátra az ernyedetlen munkásság terén, különösen a történelmi és archeologiai bizottságok hazánk multjából oly becses kincseket gyűjtöttek össze és adtak ki a legközelebbi mult

években, hogy azokhoz hasonlóly rövid idő alatt egy korszak sem képes fölmutatni. A hazai történelmi tudomány terén ezen kiadványok valódi korszakot alkotnak, minthogy a szorgalmas s alapos buvárlatok multjának nevezetes korszakait egészen új világban tüntetik elő.

A történelmi bizottság három nagy gyűjteményt fejezett be. Az árpádkori új okmánytárt tizenkét kötetben, a török-magyarokori emlékeket kilencz kötetben, „Verancsics Antal munkáit” tizenkét kötetben. Ezenkívül három nagy gyűjtemény kiadását indította meg e három év alatt; az „Archivum Rakocianumot”, az „Országgyűlési emlékeket” és a „Diplomatiai emlékeket”. Végre oly széles kiterjedésű levéltári kutatásokat eszközölt, miknél nagyobbly rövid idő alatt Európában bármely országának akadémiaja alig fog fölmutatni. — Nem említve az ország területén és a monarchia másik felének fővárosában lévő levéltárakat, Olaszországban: Velenczétől Nápolyig, Spanyolországban és Oroszországban dolgoztak küldötteink vagy megbízottaink. — A külügyminiszter támogatása folytán a lengyel királyság levéltára, mióta Moszkvába vitetett, először a magyar akadémia előtt nyílt meg. — E kutatások eredményei nevezetes világosságot derítenek hazai történelmünkre, sőt lehetővé teendik egyes részeit teljesen átalakítani.

(Vége következik.)

Táviratok.

Bécs, június 1. Az 1864-ki sorsjegyek kisorsolásánál a következő számok huzattak: 1518 sor. 94. szám a főnyereményt, 2226 sor. 16. sz. 150,000 forint, 1302 sor. 12. szám 10,060 forint. Egyéb kihuzott sorozatszámok: 178, 130, 1395, 1791, 1982, 1988, 2014, 2126, 2245, 3002, 3343.

Berlin, május 31. Bismarck herceg ma reggel 8^{3/4} órakor Varzinba utazott.

Páris, május 30. A Marné-körület itélőszéke Bisse abbé, a carougei (Genf) ó-katholikusok vikáriusát, kinek kiszolgáltatása követeltetett, házasságtörés és a közérkölciség elleni vétség miatt 10 évi fogságra ítélte.

A helybeli írók társulatának vizsgáló bizottsága hosszabb vita után 10 szóval 4 ellen Jules Vales és Razona kizárását és Pyat Felix és Parcal Grousset tagoknak a társulatban való további megmaradását határozta el.

Versailles, május 30. (A nemzetgyűlés ülése.) A napirend megállapítása körül hosszú vita fejlődik. Raudot (jobboldali) ugy tartja, hogy ha nemzetgyűlés még tovább is folytatja az időszerűtegetést és folyton aléltnak mutatja magát, ugy menjen szét; az ő véleménye szerint azonban a nemzetgyűlés még hasznos szolgálatoakat tehet az országnak. Indítványozza tehát, hogy először a törvényhatósági választási törvény, utána pedig a törvényhatóságok rendezéséről szóló törvény tárgyalassék. Miután még Bethmont és Béranger (balközép) az indítvány ellen emeltek szót, a nemzetgyűlés azt elfogadta és elhatározta, hogy azután a politikai választási törvény tárgyalassék. A mai ülés eredménye a jobboldal összes árnyalatai által képzett többség föntartását tanúsítja. A vita folyamában a kormány nem nyilvánítá véleményét.

Bukarest, május 31. Az orsovai és brassói vasuti csatlakozás tárgyában Magyarország és Románia közt kötött egyezmény aláíratott. Mindkét csatlakozásnak négy év alatt kell kiépítenie, viszont a magyar kormány elejtette a tarifa-kérdésre vonatkozó föltételt.

Madrid, május 30. Nantilla washingtoni spanyol követté neveztetett ki. Serrano ma fogadta az Egyesült-Államok képviselőjét. — Mazo, ujonnan kinevezett bécsi spanyol követ, ma utazik Bécsbe.

Hendaye, május 30. Karlista forrásból hírlik, hogy tegnap a republikánus csapatok támadást intéztek San-Sebastianra és 5 karlista zászlóalj, mely a Hernaniti ostromló csapatok főbizására van rendezve, megtámadták. A republikánusok visszaverettek; a karlisták Santa Barbara ellen fordítják munkálataikat.

New-York, május 30. Rochefort két barátja kíséretében ma este ide érkezett.

Közzgazdaság.

Budapest, június 1.

A nemzeti bank ismét három óra hosszabbtá meg ideiglenes dotációját, melyet a válság idejére bocsátott a pesti piac rendelkezésére, sőt a bankokra és iparos részvénytársulatokra vonatkozólag azt véglegessé is változtatta át.

Pancsováról azt távirják a „Reform”-nak, hogy Királyfalva, Albrechtfalva és Gizelafalvak viz alatt állanak, ez utóbbiban a házak összeomlanak; hasonló veszély fenyegeti Máriafüldet, Joanovát és Gyurgyevót. A nyomor nagy, a kár kiszámíthatlan.

A magyar nyugati vasúttársaság első közgyűlését gr. Zichy Ödön elnökelele alatt tartá. Az üzleti jelentés, — melyet már korábban ismertettünk, — tudomásul vétetett, s az igazgatótanács fölhatalmaztatott, hogy a szelvények aranyban fizetessék, mint a vállalat esetleges nagyobbítása iránt megteendő lépésekre. Igazgató tanácsokul b. Erlanger Viktor, Rechnitz Henrik és Schlesinger Iriér választattak meg.

A budapesti gabna- és értéktözsderől. Junius 1. A gabnatözsde lanyhán indult meg; a tözsde kedvetlen volt, az árfolyamok csökkentek. Eladattak; magyar díj-sorsjegyek 73.75, vasuti kölcsön 95, magyar hitel 145.50 145, földhitel 55.50, takaréki és hitel 45, municipális 23.50, első hazai 22.10, budai népbank 30, pesti közüti 265, molnárok és sütők 245, budapesti gőzmalom 705. Valuták változatlanok 20 frankos arany 8.92, cs. arany 5.32, tallér 1.66, ezüst 106.

Felélő szerkesztő: Huszár Imre.
Segéd szerkesztő: Dr. Kakuja Gyula.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. június 1.

Gabona-árak.		Vámmászánkint		Részvények.		Adva		Tartva		Bécs		Adva		Tartva		Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)		Adva		Tartva			
Haag.	szilárdabb	font	forint	Bécs	Bécs	Bécs	Bécs	Bécs	Bécs	Bécs	Bécs	Bécs	Bécs	Bécs	Bécs	Bécs	Bécs	Bécs	Bécs	Bécs	Bécs		
Buza, bántási ó v. uj	83	7.55	7.70	315	Első magy. ált. biztosító-társaság	850	880	500	Első magyar serfözde	410	415	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95.50	96	Ang.-oszt. bank (befiz. 100 frt ez.)	125.25	125.75	Oszt. földh. (bef. 80 frt ezüstb.)	215.50	215.75	Hitelintézet	853	858
" " " "	85	7.80	7.85	200	Haza	315	320	200	Sertészhaló	158	160	Alsó-oszt. lez. társ. 500 frt	24.75	25	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	981	983	Alsó-oszt. bank bef. 80 frt ez.	193	197	Nemzeti bank	198	199
tiszav.	87	7.80	7.90	300	Pannonia	48	49	500	Pesti könyvnyomda	285	290	Duna-gőzhajó-társ. 500 frt pp.	520	524	Erzsébet-pálya 200 frt pp.	2055	2060	Ferencz-József-p. 200 frt o. e. ez.	411	413	Erzsébet-pálya 200 frt pp.	315.50	316
" " " "	88	8.05	8.15	100	Pesti bizt.	60	63	200	Gschwindt-féle szeszgyár	208	210	Ferencz-József-p. 200 frt o. e. ez.	138	138.50	Tiszam. vasp. befiz. 100 frt pp.	209	209.50	Tramway befizetés 200 frt o. e.	180	182	Tramway befizetés 200 frt o. e.	107.25	107
" " " "	87	7.75	7.85	200	Hunnia	175	178	500	Börgyár	40	41	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
pestm.	85	8.	8.15	200	Unio	59	60	200	Gyapmosóda	102	105	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	87	7.75	7.85	200	Budai hegyipálya	264	266	200	Salgó-tarjani kőszénbánya	92	94	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
fehért.	83	7.85	7.95	80	Municipális hitelintézet	23	23.25	200	Schlick-féle vasöntőde	157	158	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	8.10	8.20	85	Angol-magyar bank	32	32.25	200	Sóskuti kőbánya	100	105	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
bácskai	87	7.75	7.85	166	Magyar általános hitelbank	144.75	145	200	Első magyar szeszfinomító	150	155	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	83	7.75	7.85	200	Franco-magyar bank	55	55.25	200	Alagut	77	79	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	100	Magyar általános földhitel-társ.	55	55.25	200	Alagut	77	79	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	70	Pesti egyleti bank	70	71	1000	Pesti hazai	2210	2220	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	50	Takarék- és hitellegylet	45	45.25	100	Budapesti fővárosi	150.50	151	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	50	Buda-ó-budai népbank	29	30	100	Kőbányai takarékpénztár	53	54	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	100	Iparbank	46	46.50	100	Külvárosi tanárképzőtár	37	38	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	200	Budai kereskedelmi és iparbank	180	185	100	Szentendrei takarékpénztár	37	38	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	500	Pesti kereskedelmi bank	735	740	100	Ujpesti takarékpénztár	41	43	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	200	Pesti iparbank	390	400	100	Kőbányai takarékpénztár	37	38	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	100	Budapesti kézművesbank	58	59	100	Ujpesti takarékpénztár	41	43	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	50	Hivatalnok. hitellegylete I. em.	41	42	100	Kőbányai takarékpénztár	37	38	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	80	Kisbirtokos. hitelintézete	58	59	100	Ujpesti takarékpénztár	41	43	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	100	Országos közp. takarékp. 5%	70	71	1000	Pesti hazai	2210	2220	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	100	Budapesti fővárosi	150.50	151	100	Kőbányai takarékpénztár	53	54	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	100	Külvárosi tanárképzőtár	37	38	100	Szentendrei takarékpénztár	37	38	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	60	Ujpesti takarékpénztár	41	43	100	Ujpesti takarékpénztár	41	43	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	500	Arpádmalom	38	40	100	Kőbányai takarékpénztár	37	38	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	500	Blumfélé	35	37	100	Ujpesti takarékpénztár	41	43	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	200	Concordia	260	270	100	Kőbányai takarékpénztár	37	38	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	160	Erzsébet	105	106	100	Ujpesti takarékpénztár	41	43	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	160	Luiz	135.50	136	100	Kőbányai takarékpénztár	37	38	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	200	Molnár és sütők	195	196	100	Ujpesti takarékpénztár	41	43	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	500	Hengermalom	770	780	100	Kőbányai takarékpénztár	37	38	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	100	Victoria	100	105	100	Ujpesti takarékpénztár	41	43	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	100	Első budapesti	700	705	100	Kőbányai takarékpénztár	37	38	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	100	Budai gyárudvar	18	19	100	Ujpesti takarékpénztár	41	43	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64
" " " "	85	7.75	7.85	1000	Pannonia	415	420	1000	Pesti hazai	2210	2220	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	95	95.50	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	83.50	84	Oszt. földh. (bef. 80 frt ez.)	133	133.25	Magy. keleti vasp. 600 frank	63.75	64

A „KÖZÉPPÁRT”-ra

Előfizetési feltételek:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
 egész évre 16 forint
 fél évre 8 „
 negyed évre 4 „

Egyes szám 6 krajczár.

Hirdetmények díja:

6-hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 12, kétsze-
 rinél 10, háromszorinál 8 kr. Nyílttéri petitsor 50 kr.
 Bélyegdij külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadtatnak a kiadóhivatalon kívül
 egyedül Haasenstein és Vogler hirdetésfelvételi
 hivatalában Budapesten: Dorottya-utca 3. sz. I. em.
 Bécs: Wallfischgasse 10. sz. Prága: Graben 27.

H I R D E T É S E K.

RÁTH MÓR legújabb kiadásai.

Budapest, háznégyszög, Kugler mellett.

Csengery Antal. Történetirók és a Történetírás. (Cabinet-kiadás.)
 Ára füzve 2 frt 40 kr, angol kötésben 3 frt.

Magyar országgyűlési emlékek történeti bevezetésekkel.
 A m. tud. akad. tört. bizottságának megbízásából szerkeszti Fraknói Vilmos. Első kötet. 1526—1536. Ára 5 frt.

A magyar országgyűlések története. Irta Fraknói Vilmos.
 Első kötet. Ára 2 frt 80 kr.

Ipolyi Arnold magyar műtörténelmi tanulmányai. Cabinet-
 kiadás. Ára 3 frt.

Budapesti Szemle. A m. tud. akad. megbízásából szerkeszti Gyulai Pál. Előfizetési ára egy évre 12 frt, fél évre 6 frt.

1874. XI. Törvényzikk a belvizek levezetése körüli eljárásról.
 Ára 20 kr. 50 példány 6 frt.

1874. VIII. Törvényzikk a métermérték behozataláról. Ára 20 kr.
 50 példány 6 frt.

Teljes átváltoztatási táblák az eddigi mértékekről az új méter-
 mértékre. (Hosszmérték, térmérték, köbmérték, súlymérték, erő-
 mérték.) Sajtó alatt.

1874. Törvény a közjegyzőkről. (Azonnal szentesítése után.) Ára 50 kr.
 1874. Törvény az ügyvédi rendtartásról. (Azonnal szentesítése után.)
 Ára 50 kr.

1874. Országgyűlési Törvényzikk. Első füzet. Nyolczadrét-
 kiadás 50 kr. Zsebkadás 60 kr. Jutányos kiadás községek számára 40 kr.

1873. Rendelet Gyűjtövénye. Teljes egy kötetben. Szakok szerinti,
 és betűrendes tárgymutatóval. Ára 3 frt.

1874. Rendelet Gyűjtövénye. Előfizetési ára 3 frt. Postán bér-
 mentve 3 frt 80 kr.

1873. Igazságügyi Rendelet Gyűjtövénye. Ára 80 kr.

1874. Törvények az 1871. 31. tozikk módosításáról